Sayı: 62

Amcabey

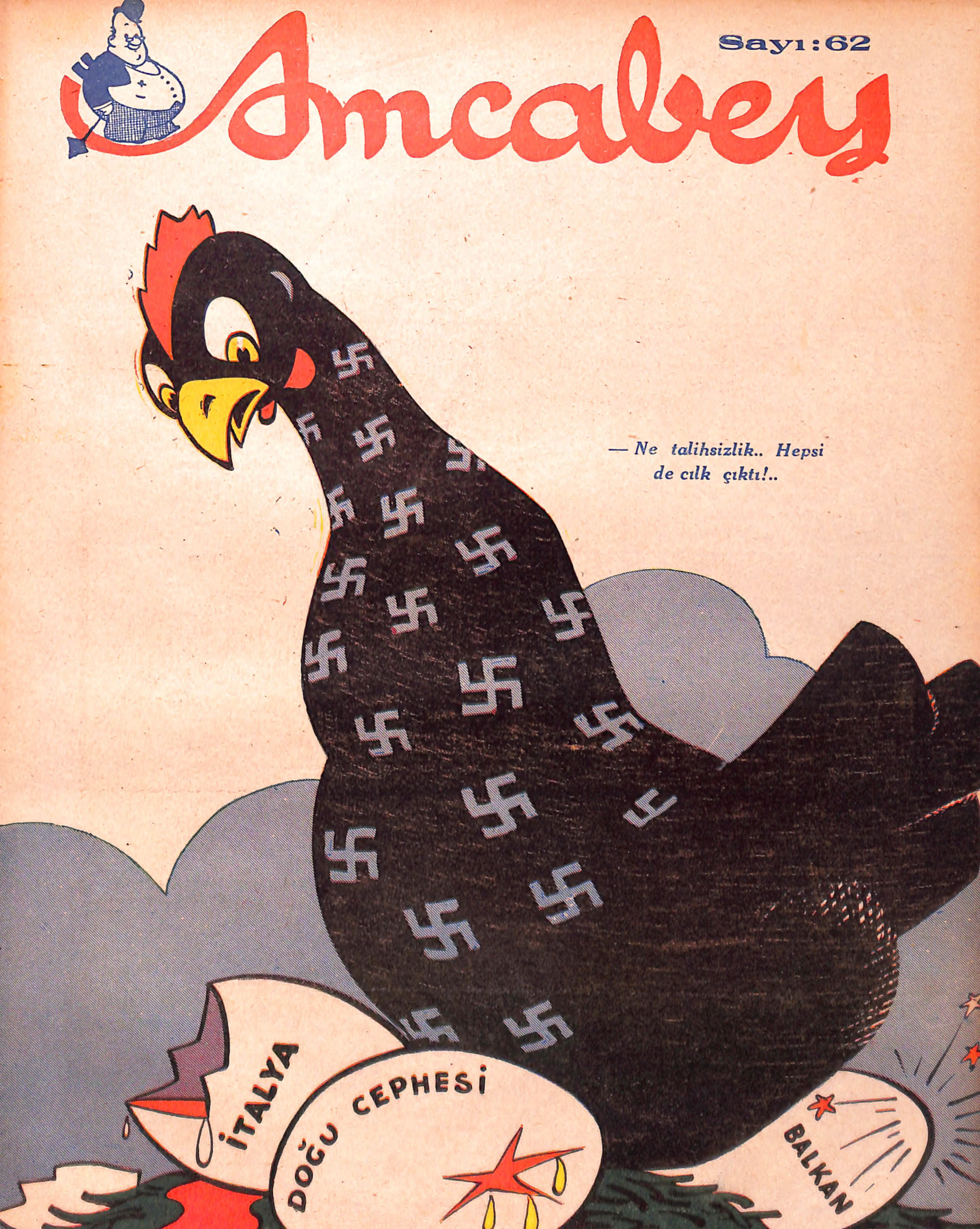

— Ne talihsizlik.. Hepsi de cılk çıktı!..

ÇARE..

Pravda'nın müjdesi sevinç saldı dünyaya
Hayra yorduk onu da Tanrım gayri tamam et.
Kimi der ki: muhakkak, kimi der: tatlı rüya
Şekerinden vazgeçtik, günümüzü bayram et..

Pervanesiz tayyare, uskursuz gemilerle
Sulh'ü uçankaleler arası kafilelerle..
Sabreden derviş sarmaş dolaş olur zaferle
Yeni yıl, bol keseden, bize onu ikram et.

Seyretmek mukadder mi bahar vakti hazanı?
İçin, için kaynaya durur Bulgar kazanı
Teneşir paklarsa da her vakitsiz azanı,
Eteği tutuşana bir hayırlı encam et!

Yolculuktan dönerken bilmem ne kesiminde
Bu gidişle Almanya bugünden daha zinde
Nihaî zaferine kavuşacak Berlinde!.
Hey mihver gizli silâh hülyasına devam et.

Polonya devasını ummuşken Eden'inden,
O kızıl tehlike ki, vurdu tâ canevinden
Ötel hükûmetleri şaşmazken ödevinden,
Eski hudutlarına topyekûn bin selâm et!

Ciano nakavt oldu kaympederle maçta,
Kuşatılmak yüzde yüz madem ki bu ihraçta,
Mussolini, balkonlar değil artık revaçta,
Akdenize dalarak kış ortası hamam et!

Amcabey, destanına nükte bulur muttasıl
Hafta olaylarını anlatır fasıl, fasıl
İstanbulun yükü de böyle hafifler asıl:
Yükünü tutanları bir sürmeye meram et.

AMCABEY

Okuyucu istekleri:

Hicret!..

— Akşam: 1928 —
(İstiyen: İstanbul, H. T. U.)

5 ŞUBAT 1944

İDARE YERİ :
Gağaloğlu, Halkevi sokağı
CUMHURİYET Matbaası

Posta kutusu: İst. 555
Telefon : 24290

AMCABEY

CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR
SİYASİ MİZAH MECMUASI
Müessisi :
CEMAL NADİR GÜLER

Cilt: 3 – Sayı: 62

FİATI, HER YERDE
10
KURUŞTUR.

ABONE ŞARTLARI:
YURT İÇİ : Bir seneliği 500 Kş. Altı aylığı 250 »
YURT DIŞI : Bir senelığı 900 Kş. Altı aylığı 500 »

Dev Aynası

Kefaret!..

Bekârlık vergisi hakkında söylenenlerin arkası alınmadan, Kırklareli mebusumuzun «Çocuk vergisi» hakkındaki teklifi ortaya çıktı.

Anlaşılıyor ki, yılın bir gününü çocuk bayramı saymak; bu bayram şerefine çocukları bir günlük Vali, Belediye reisi, Kaymakam, Gazeteci.. ilâh yapmak; onları fraklarla, tuvaletlerle süsliyerek dansettirmek; yalnız o mutlu güne mahsus olarak kürsülerde, gazetelerde «bu günün küçükleri yarının büyükleridir!» diye bağırmak.. Ve nihayet rozet dağıtıp para toplamak gibi, çocuk dâvasının önemi ve gerçeği yanında, oldukça fantazi sayılan tedbirlerle bu işin başarılamıyacağını aklımız kesti!..

Böyle bir sosyal derde, yoksul çocukları koruma yurtları ve Belediye yasakları yeter çare bulamazken hamiyetli kalpleri harekete getirmek için zorlamaktansa doğrudan doğruya keselere başvurmak en kestirme yoldur.

Bu yolu —geç bile olsa— bulanları kutlamak gerektir.

Ancak, bu vergi, yurdun her köşesine aynı ölçüde biçilmemelidir. Bu vergi, beton temeller üstünde oturup modasile, lüksile, fantazisile, sefahetile, ihmalile, cinayetleri ve zehirlerile soyunun temelini çürüten büyük şehirlere biçilmelidir..

Günahlarının kefareti olsun!..

– Amcabey

«Gördüm ol meh dûşuna bir şâl atıp lâhûrdan,
Gül yanaklar üstüne yaşmak tutunmuş nûrdan,
Nerdübanlar buşiş-i nermin-i dâmanıyle mest,
İndi bin işveyle bir kâşane-i fağfûrdan!..»

ANKARADAN

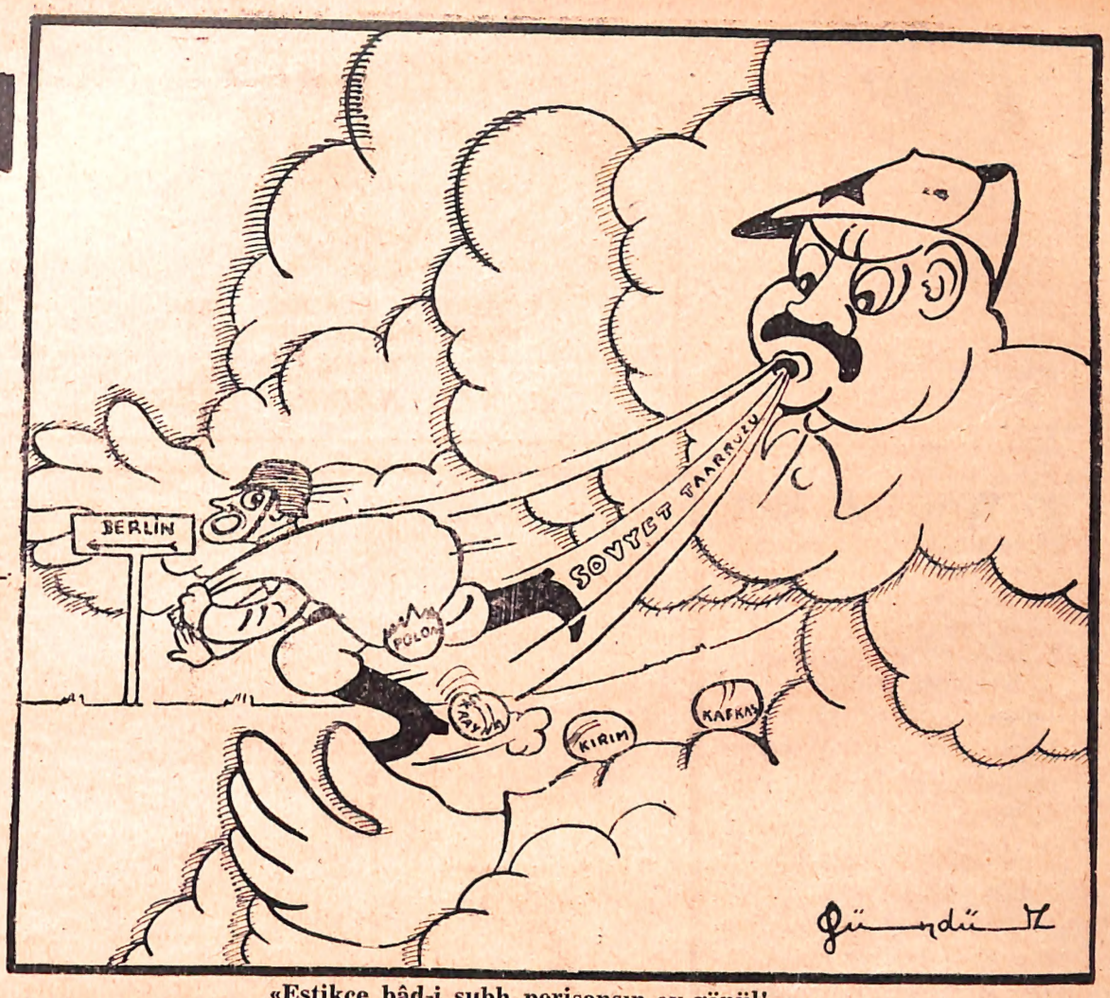

«Estikçe bâd-i subh perişansın ey gönül!...»

Ankaranın denizi dondu!..

Son günlerde birdenbire soğuklar kömür sarfiyatını arttırıverdi. Her yer kupkuru ayaza çekti ve dondu. Fakat havalar, o kadar nefis ki yazın bile bu kadar berraklığa ve güneşe tesadüf edilemez. Asıl hoş tarafı, donların şiddetinden Ankaranın denizi donuverdi!.. Gençlik parkının yazın içersinde sandallarla ve kotralarla gezilen, üzerinde bir tarafından diğer tarafına köprü ile geçilen, bir tarafında şıpır şıpır içine girilip yıkanılan meşhur denizi dümdüz, asfalt gibi, bir şey oluverdi. Bu sefer de gençler bunu fırsat bilip üzerinde kayaklarla koşmıya başlamazlar mı! Bir ucundan öbür ucuna yürüyerek şu kocaman suyu geçiveren delikanlı, tarihte suları yürüyerek geçenleri hatırlatıyor. Gençlik parkında seyredip dolaşan insanların çoğu yazın biraz serinlemek için oralarda beklesen ihtiyarlardı. Şimdi ise, parkta hava alanlar yalnız gençler!.. Bu parka asıl şimdi Gençlik parkı denmesi yerinde oluyor.

ET YERİNE BALIK!

Nihayet kasaplar kapadılar. Bir kaç tanesinde eski takıntılar gelir diye bekleşip kahve içenler var!. Ne oldu bilmem, kasaplarda et yok da lokantalarda var!.. Şiş kebapları, köfteler, düğün kızartmaları hattâ pirzolalar harıl harıl müşterilerin önüne gelip dakikasında da kayboluyorlar. Canlı koyunlar galiba, salhaneye gitmekten vazgeçmişler.. Otomobillere binip hattâ bazıları otomobillerin arkalarındaki bagaj yerlerine sokulup lokantaların yan kapılarına giriveriyorlar!.. Belediye kasaplara et fiyatını 150 den vereceksiniz diye ısrar etmedi, hattâ 175 kuruşa çıkarttı. Lâkin yine anlaşamadılar. Neredense bir gün bir et gelişi oluvermişti. Aman efendim, halkın haldeki hücumunu görmeliydiniz. Evvelce, yarım kilo kıyma alayım mı acaba diye düşünüp duranlar o gün «bir but tartıver!» diyerek kuruluyorlardı!.. Şimdi artık İstanbuldan hei gün buzlu küfeler içinde ve frijiderli vagonlarla Ankaraya bol bol ve her çeşit balık geliyor. 120 kuruşa uskumru o kadar lezzetle yeniyor ki insan İstanbulda bunun yüzüne bakmadığının cezasını çeker gibi oluyor!.. Mamafih balık hücumu Ankaranın şu muvakkat etsizliğini epeyce unutturdu.

RIDVAN PAŞA NE YAPMIŞTI?

İstanbulda bir tarihte Şehremini bulunan Rıdvan paşa kasaplara kızıp ta Sultanahmet, Fatih gibi yerlerde çadırlar kurdurarak halka ucuz et dağıtmıştı. Bu kerameti Rıdvan paşadan bilen bir zat Fatih meydanında bağıra bağıra dua ederken Rıdvan paşanın akrabasından birisi duacının eteğinden çekip tenha bir yere götürmüş: «Aman demiş paşayı astıracak mısın? Sus! Bunu o yapmıyor Sultan Hamit yaptırtıyor!» diye paşaya gelen haberi anlatmış:

« — İşitiyorum ki halk et bulamamaktan şikâyete başlamış. Yarın yine böyle bir şikâyet duyarsam Rıdvan paşanın kellesini salhanede kestirtirim.»

Bu iradeyi tebellüğ eden paşa sabaha kadar uyumamış, sabahleyin üstüne paralar ekliyerek koyunlar alıp çadırlar kurdurmuş, halk da bol bol et bulabilmiş.. Şimdi biz Ankaradakilerin bol bol balık bulabilmemizde Balıkçılar Cemiyetinin veya kooperatifinin himmetinden ileri geliyormuş. Belediye de narhına dikkat edip fazla fiyatla sattırmıyor. 120 kuruşa taze uskumru yüksek ve fahiş değil. Hani Beyoğlu Balıkpazarında bundan aşağı olmasa gerektir!

EV SAHİPLERİNİN SEVİNCİ!

Ev kiralarına zam lâkırdısı ortaya çıkalı ev sahiplerinin yüzü güldü. Gerçe içlerinde işini uydurup kiracılarından bol bol hava masrafları karşılıklar tedarik ederek için için gülenleri bir hayli idise de bu gibilerini ayırt etmek o kadar zor ki.. Millî Korunma mahkemesinde bir hayli dirsek çürütmek lâzım!.. Mahkemede bile bir kulpunu bulup kendini suçsuz göstermiye çalışanlar yok değil. Ev sahiplerinin sevinci zammın yüzde yirmi derecesinde olmasından değil de nedenmiş biliyor musunuz? Meclîste bir dikili ağacı bile olmıyan bir mebusun tamir ve inşaat masraflarının yüksekliğinden ve ev sahiplerinin hakları olduğundan bahsederek ileride yeni yeni zamlara yol açılmış olacağmdanmış!.. Ben yine, Amcabeyin okuyucularına müjdelerim ki, ev kiralarına yüzde yirmi zam edilmesi hakkında bir mebusumuzun verdiği takrir aleyhindeki mebuslar ekseriyeti teşkil etmektedir.

ÜSTADIN MAKAMI:

Bir tarihte Boğaziçi vapurlarının birinde, divitine kalemini batıra batıra şu meşhur yan kamaralarda mektup yazan bir deryadil, bir aralık bakmış ki, yanında oturan yolcu bilâperva yazdığı mektubu göz uciyle okuyup duruyor. Almış eline kalemi hazret, başlamış yazmıya:

« — Size daha çok şeyler yazacaktım amma yanımdaki adam

(Arkası S. 11 de)

Amcabeyden rivayet

KÂR!..

Üstat Fazıl Ahmet Aykaçın Ulus gazetesinde, hısımına, akrabasına açık mektuplar yazdığını gören Halil Lûtfi:

— Görüyorsunuz ya çocuklar, dedi, ekonomi bahsinde benden de baskını varmış. . Her yazıda sekiz kuruş otuz para kâr!..

KAUÇUK VE YAĞ

Gazetenin yazı işleri odasında toplanmışlar, konuşuyorlardı. Brisi:

— Vay canına, diye bağırdı, soya fasulyasından kauçuk çıkarılıyormuş...

Gazetenin palavra sütunlarını doldurmakla mükellef muharriri:

— O da bir şey mi, dedi, biz her gün sinekten yağ çıkartıyoruz!

OPERA

Son, güneşli günlerden birinde Taksim gezi yerini dolaşıyorlardı. Merdivenlerin birinden inerlerken siyah paltolusu gri paltolusunun kolunu tuttu:

— Ben Belediye reisi olsam.. diye demecine başladı, böyle bir gezi yerinden önce şu İstanbula bir opera binası yapardım...

Gri paltolu zat, arkadaşının yüzüne merakla bakıp:

— Pek mi lâzım?.. diye sordu. Öbürü:

— Tabiî, dedi, biricik primadonnamız Semiha ihtiyarlıyacak..

ÇOCUKLARLA..

Gece, saat 22 ye doğru evin çocukları, ertesi günün derslerini hazırlamışlar, yataklarına yatmışlardı. Yayınına devam eden radyodan spikerin sesi duyuldu:

— Sayın dinleyiciler, şimdi profesör bilgin çocuklarla bir konuşma yapacak!..

YEMİŞ

İktisat propagandacılarından biri durup dinlenmeden «vatandaşı bol yemiş yemiye alıştırmalıyız..» deyip duruyordu. Dinleyenlerden biri dayanamadı. Yanında oturan zata sordu:

— Peki ama birader, yemişin iktisatla ne ilgisi vardır ki...

Öteki: — Çooook, diye cevap verdi, vatandaşları imrendirir ve çok para kazanıp yemiş almıya teşvik eder!..

YENİLENEN ESKİLER!

Odaya girince arkadaşının bir yığın eski gazete koleksiyonu içinde çırpındığını gördü:

— Kolay gele yahu, dedi, bu yirmi beş, otuz yıllık gazeteleri ne arıştırıp duruyorsun?..

Arkadaşı: — Şey,dedi, yeni bir gündelik gazete çıkaracağım da, isim arıyorum!..

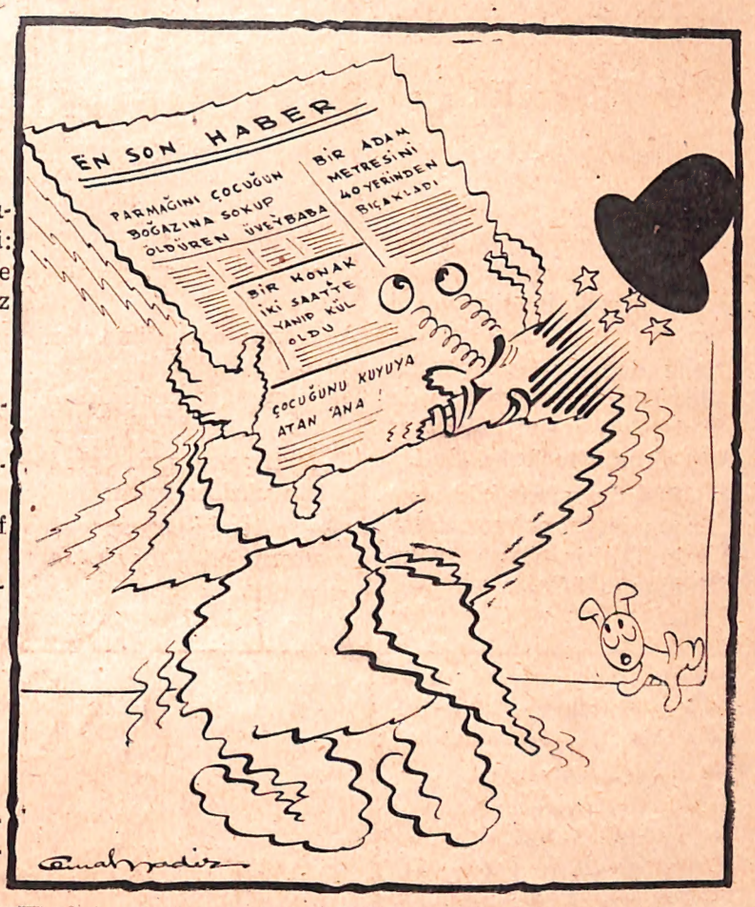

Bir gazete okuyucusu!..

— Bütün gazetecilerin hayatı sigorta edilecekmiş...

— Artık rahat rahat münakaşa edebiliriz desene!..

Aramızda yaşıyanlar :

Ev Kadınına Bağlılık !..

YAZAN : MAHMUT YESARİ

Odaya girdi, bitik bir halde, kanapeye çöktü, uzun bir solukla, göğsünü şişiren havayı boşalttı. Cismen değil, ruhan yorgundu. Bir şey söylemiyordu. Cebinden mendilini çıkardı, alnının terlerini sildi.

Ben de, yanımdaki arkadaşım da, bir şey sormuyorduk. O, bir sigara yaktı, dumanını üfledi:

— Dertliyim...

Sordum:

— Neyin var, Haruncuğum?

Harun, başını öne eğmişti, bir müddet durdu, başını ağır ağır kaldırdı:

— Karım...

İçini çekti, ayrı ayrı ikimizin yüzüne baktı:

— Artık, beraber yaşamamızın imkânı yok... Ayrılacağız.

— Neden? Karınla, çok iyi geçiniyordunuz.

— Evet, iyi geçiniyorduk ama, hava değişti.

— Nasıl hava değişti?

— İğri yola saptı.

— Ne yapıyor?

— Ne yapmıyor ki... Hangi birini anlatayım. Bir dâvam vardı, bir hakaret dâvası... Üç aya mahkûm edildim. Sonra, temyiz ettim kurtuldum, o başka... Mahkemeden döndüğüm gün, karımı, yazıhanemde gördüm. Yıkılmıştım. Eğer, temyiz tasdik ederse, mahvolacaktım. Üç ay hapse girdikten sonra, piyasada iş yapamazdım. Ter dökü-yor, burnumdan soluyordum. Karımın beni teselli etmesi lâzım değil mi?

Yumruklarını dizlerine vuruyordu:

— Yanıma geldi, sokuldu: Bana, bu gün çorap alacak mısın? demez mi? Hani, o anda kessem, kanı, bana helâl!.. Yine sesimi çıkarmadım. Ne denir be birader? Ağzımı açıp bir şey söyliyecek olsam, ihtimal, daha münasebetsiz bir cevap verecek, o zaman, büsbütün dinden, imandan çıkacağım. Haydi, kadın kısmı cahildir, de, aldırma. Gelgelelim, insan, bilhassa müşkül anlarında, hayat arkadaşından teselli, yakınlık bekliyor, haksız mıyım?

Durdu, başını iki yana salladı:

— Bu, en hafifi... Sunturluları var. İki ay evvel, bir iş için Ankaraya gitmiştim. Döndüğüm zaman, validenin halini bir tuhaf buldum. Bir şey söylemek istiyor ama, söyleyemiyor. Sıkıştırdım. Nihayet, baklayı ağzından çıkardı. Ben Ankarada iken, refikam cariyeniz, gemi azıya almış. İhtiyar kadın, ne diye yalan söylesin? Ne de olsa kaynanadır, gelinine şefaat etmez ya! denebilir. Valide, müslüman kadındır, yalandan, dedikodudan korkar. Olanı biteni anlattı. Ben evde yokken, refikam, süslenip püslenip sokağa çıkıyor, yatsılardan sonra, eve geliyormuş.

İkimize de sorar gibi bakıyordu:

— Hem ne halde, biliyor musunuz?

Dişlerini gıcırdattı:

— Zilzurna, körkütük bir halde. Bir gün, iki gün değil, günlerce. Ben, Ankarada kaldığım kadar. Ne dersin? Yüzliyecek olsam, inkâr edecek; yalan!. Anan iftira ediyor? diyecek. Kadın şirretliği ile başedilir mi?

Bunu da sîneye çekmekten başka çare yoktu. İster istemez öyle yaptım. Fakat bu gün, artık su götürür tarafı kalmadı. Dün akşam, eve gittim, karım yok. Anama sordum. Öğleden sonra sokağa çıktı, dedi. Yatsı oldu, görünmedi, vakit, gece yarısını da geçince, ümidimizi kestik, yattık. Acaba, başına bir kaza mı geldi? diye merak ediyordum. Öğleye kadar da gelmezse, gidip karakollara soracaktım. Öğleye doğru refikam cariyeniz göründüler.

Anlatıyor, dinleyin. Gebe bir arkadaşı varmış, onu yoklamıya gitmiş , ağrısı tutmuş, başında durması için yalvarmış, hatırından çıkamamış, gece orada kalmış. Sordum: Arkadaşın nerede oturuyor? Cevap verdi: Arnavutköyünde. Mahallesini de tarif etti. Fazla üstüne düştüm,doğru Arnavutköyüne gittim, mahalleyi buldum. Orada, o gece doğuran olmamış. Yalnız bir ev basılmış, kadınlarla erkekleri müdüriyete

(Arkası S. 11 de)

İdare yıllarında:

Kadın — Ne yapıyorsun be adam?..
Erkek — Tabağımı ıslak gördüm de kuruluyorum!..
— Hay sersem hay!.. O ıslak değil, çorbaydı ayol...

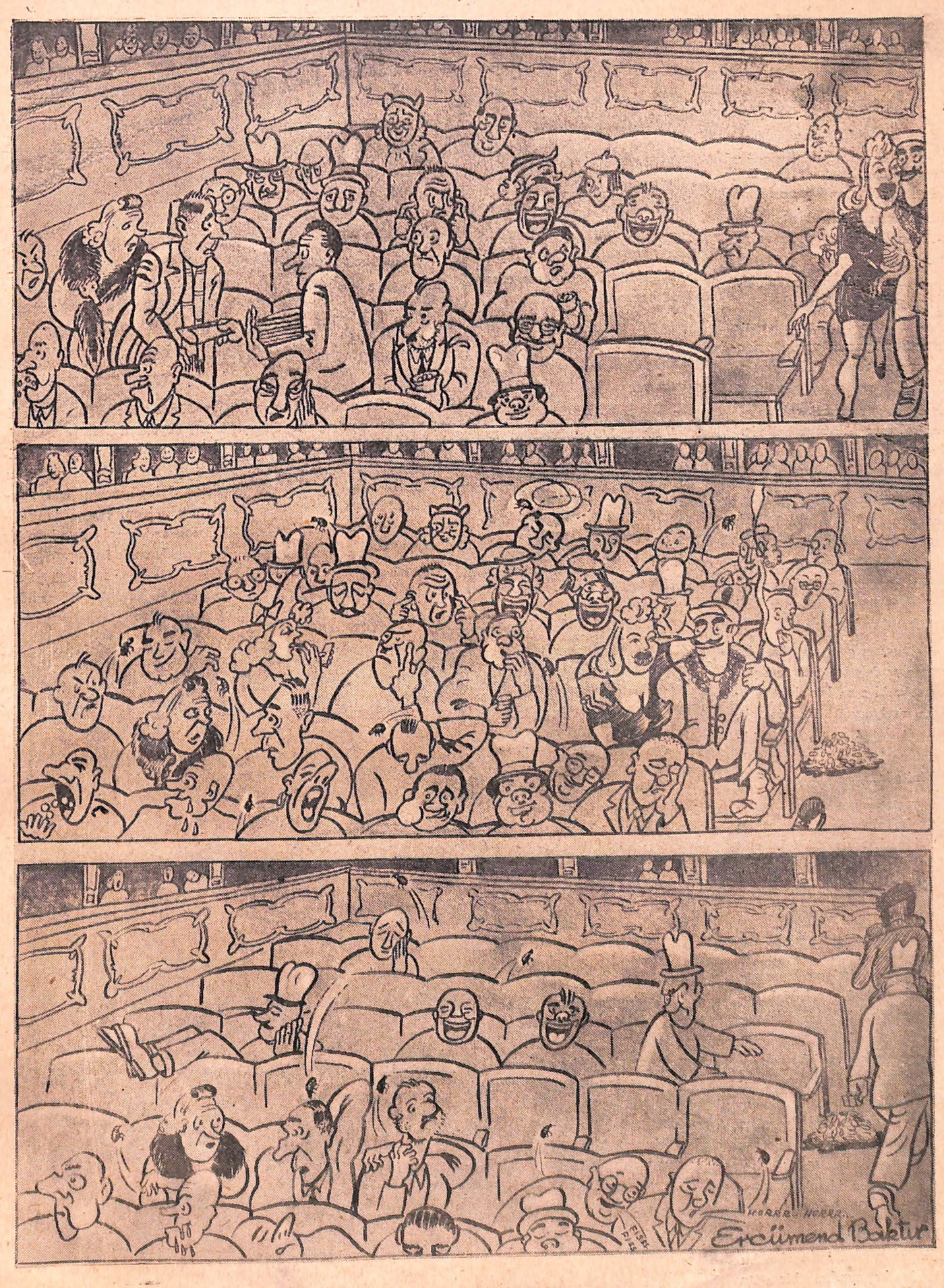

Şehir tiyatrosunda üç perdelik
MELO DRAM!

Altın ve âşık!

Abbasî hükümdarlarından Ebu Caferülmansur bir gün Bağdattaki sarayının penceresinde otururken, sokakta dalgın dalgın yürüyen bir adam gördü ve yanına çağırttı:

— Senin bir derdin var, nedir? diye sordu. Adamcağız:

— Bütün ömrümün kazancı bir miktar param vardı; evlendim, mesut vemüreffeh yaşiyacaktım.. Evime geçen gün hırsız girmiş, bütün paramı çalmış götürmüş.. diye ağlamıya başladı.

Mansur:

— Ne zaman evlendin? Aldığın kadın taze mi?. Dul mu, bakire mi aldın?. diye sordu? Berikisi:

— Bir yıl oluyor, taze ve güzel bir kadındır, dul aldım! dedi. Bunun üzerine Mansur bir kahkaha atarak:

— İnsanın genç ve güzel bir karısı olur da para için dert yanar mı?.. Al sana kendi kokularımdan veriyorum. Bu gece git, karınla beraber sürün ve zevkine, safana bak! Üç gün sonra da gel beni gör..

Parası çalınan adama kendi hususî kokularından bir şişe ile bir miktar harçlık verdi. Ve onu savduktan sonra Bağdat valisini çağırttı:

— Kale kapılarına gözcüler koy.. Şehirden, üzerine benim kokumu sürmüş bir delikanlı çıkacaktır, onu yakalayıp bana getirsinler!.. emrini verdi. Hakikaten, ertesi gün böyle bir delikanlıyı Bağdattan çıkmak üzere iken yakalayıp getirdiler. Mansur:

— Delikanlı!. dedi. Hayatını kurtarmak istersen falan adamın karısının sana verdiği paraları inkâr yoluna sapmadan hemen çıkar bana teslim et.. Ve bir saat bile eğlenmeden bir daha dönmemek üzere Bağdadı terket!..

Parası çalınan adamın genç ve güzel karısının âşıkı olan bu delikanlı koynundan bir altın torbası çıkararak Mansura teslim etti!..

FELEKTEN RİVAYET:

Sokak lâkırdıları

Yazan: B. FELEK

— Sana bir bektaşi fıkrası anlatayım mı?

— Uzun sürerse dinlemem..

— Ben sana dinletirim: Bir gün bir bektaşi dervişinin canı havyar istemiş.

— Bak divaneye!

— İnsan bu, canı çekmiş işte!.. Amma bu muharebeden evvel oluyor...

— Hangi muharebeden?

— İlk harbumumîden !.. Kalkmış, Balıkpazarındaki havyarcılara gitmiş. Bir dükkâna girip sormuş: «Havyarın okkası kaça?» Havyarcı cevap vermiş : « — 120 kuruşa!..»

— Ucuzmuş.

— Altın para yüz yirmi!.. Bir yiyecek fiyatının bu kadar pahalı olmasına bir türlü akıl erdiremiyen bektaşi dervişi dükkâncının kendisile alay ettiğini sanıp dükkândan çıkmış yanındaki dükkâna girmiş ve ona sormuş : « — Havyarı kaça veriyorsun usta?» Orada da aynı cevabı alınca, bitişik dükkândan işaret ederek alayı devam ettirdiklerini düşünmüş ve sokağın öbür tarafında berikilerini görmiyen bir dükkâna gitmiş..

— Amma inatçı adammış ha!

— Dinle! O dükkânda da havyarın kaça olduğunu sormuş. Orada da «yüz yirmi kuruş!» demişler. Kesesini açıp bakmış. Üç kuruş otuz para var. Bununla ne kadar havyar alınabilir?. Vazgeçmiş. Kalbi kırılmış ve mahzun mahzun Balıkpazarından dönerken bir sarraf dükkânında ağzına kadar açılmış bir kasa görüp sokulmuş:

— Bezirgân! Bu kasanın içindeki paralar kimin?

— Bizim..

— O köşedeki altınlar?

— Onlar da bizim..

— Berideki mecidiyeler?

— Hepsi bizim..

— Öyle ise [kesesinden çıkarıp] al şu üç kuruş otuz parayı.. Namazı da sen kıl, orucu da sen tut!.. Sorarsa ona vereceğim cevabı ben bilirim!..» demiş. Nasıl beğendin mi?

— Beğendim.

— Neden?

— Sen rûmiz konuşuyorsun kuzum.

— Ne gibi?

— Ne gibi olacak? Havyar, bezirgân, altın, namaz, oruç, bektaşi.. Bunların hepsinden birer mânâ çıkar. Ben mânalı lâflardan korkarım kuzum.

— Tevekkeli sen hep mânasız konuşmazsın! Allah müstahakını versin.

— Senin de!

B. FELEK

KÜÇÜK İLÂNLAR

İNSANİYET NAMINA..

Dostlar başına, bu harp yıllarında zengin oldum. Fakat kazandığım on binlerce lirayı nasıl harcayacağımı bilmiyorum. Geçen harpte benim gibi para kazanıp yiyen ve şimdi meteliğe kurşun atan bir vatandaşın tecrübelerinden istifade etmek istiyorum. İnsaniyet namına adresime müracaat edenler ayrıca memnun edileceklerdir.

Maçka: Himmet Vurgun

EVLENME TEKLİFİ

Günde bir öğün yemekle karnı doyan, iki metre kumaşla giyinen, bazı slhhî sebepler yüzünden ipek çorap giymiyen, gözleri iyi görmediği için sinemaya gitmiyen, başı döndüğü için mantar iskarpin giymiyen bir bayan evlenmek istiyor.

Kelepir meraklısı bayların ciddî tekliflerile (Ne âlâ memleket!) rümuzuna mektupla müracaatları!

Edebiyat yarışı!

Hikâye :

DÖNEK ADAM

Yazan : Sermet Muhtar ALUS

Bay Sabri Dönmez, takındığı soyadının tamamile tersi bir adamcağızdı. Onun kadar kararsız, sebatsız, dönek bir kimse dünyada bulunmaz. Dünya kuruldu kurulalı da eşi emsali yer yüzüne gelmemiştir; benzeri hiç bir diyarda, hiç bir memlekette görülmemiştir. Anlatayım da görün:

Meselâ, karısı her günkü gibi erkenden kalkmış. Saç mangalı yakıp üstüne bakır ibriği sürmüş. Ayıp değil a, evlerinde havagazı yok; estağfirullah var, var amma cepleri yufkaca ve şirkete para dayandıramadıkları için, ana borusundan kesik. Ortalıkta petrol kıt olduğundan gaz ocağı da mutbağın rafında bir kenara atılı. Hatun sofada öteyi beriyi toplamakla meşgul.

Bay Sabri de, sabahleyin uyanınca, karyoladan el çırpış ve bağırış:

— Hu!.. Hanım, gazeteyi getir!

Kadın, müvezziin kapı aralığından taşlığa soktuğu gazeteyi almıya inerken, tekrar avaz:

— Dur dur, getirme. Gözümü açar açmaz, uyku sersemliğim geçmeden gazetenin sırası değil; aşağıki odada okurum!

Yataktan çıkınca:

— Kalın hırkam nerede?

Hemen ardından:

— Yok yok, hava sıcak, ağır, lodos galiba? Hayırlısı ince hırkam!

Aşağı inip, desturun helâdan çıkar çıkmaz:

— Çabuk kahvemi!..

Muslukta ellerini, yüzünü yıkarken:

— Defet kahveyi. Dün akşam bulgur pilâvile lâhana biber turşusunu fazlaca kaçırmıştım ya, körolası midem berbat. Bol limonlu bir çay içeyim!

Ellerini, yüzünü havluya kurularken:

— Yahut oğlanı koşturalım, Kürt sucudan bir şişe gazoz alsın!

Yirmi beşliği uzatağı sıra:

— Vazgeç; şimdi on kuruş ta şişe parası istiyecek. Ufak param yok!

Kadıncağız, çayı fincanına kor, koca limon parçasını içine atar, önüne getirir. O, yüz buruşturur:

— Bunu sen içiver; bana bir ıhlamur kaynatsan âlâ olacak, zira yalnız midem değil, her nedense sinirlerim de bozuk. Sabaha kadar korkulu rüyalar, kâbuslar içinde kıvrandım, durdum.

Ihlamuru içtikten sonra gazeteyi eline alır, müvezziin her gün bıraktığı gazete olduğu halde,

— Bu mübarek de okunur gibi değil. Hep fıkra, roman, hikâye; havadis namına bir şeycikler yok! diyerek on on iki yaşındaki oğluna kırk para verip tütüncü Acemden değiştiririz.

— Şimdi yemek memek hazırlama, öğleye gelirim!.. dedikten sonra,

— O kadar yol da çekilmez. Sahana iki yumurta kır, açlığı maçlığı aradan savalım! deyip göğdeye atardı.

İşine gitmek için lâcivert elbisesini giymişken, rüzgârın toz toprak kaldırışından onu çıkarıp kahve rengisini giyer; karda kışta yeleğinin altına yün kazağını geçirmişken tekrar soyunup ve onu atıp küreklerinin üstüne kalın kâğıt tabakasını yaydırır: başına fötr şapkasını kondurmuşken,

— Bizim Vekil İstanbulda. Belki Ankaraya gideceği tutar, Haydarpaşaya kadar uğurlamamız icabeder! diyerek fötr şapkasını bırakıp melonunu alırdı.

İşte bay Sabri Dönmezin ne derece kararsız, sebatsız, dönek bir kimse olduğunu anladınız.

Bir gün, yine böyle kararsızlıklar içinde vakit geçirmiş, vazifesine çok geç kalmıştı. Evden çıkmadan karısile konuşuyordu:

— Acaba lâstik giyeyim mi?

— Ortalıkta çamur filân yok!

— Ama yağmur yağacağa benziyor.

— Belki de. Baksana gök yüzü bulutlu.

— Her halde lâstikleri giymeliyim.

— Sen bilirsin!

— Fakat yağmur yağmazsa o lenduhaları boşu boşuna taşımış olacağım.

— Vazgeç öyleyse.

— Bir de yağarsa çamurlara battığımı bırak, ayaklarım üşüyüp geçen seneki gibi dizanteriye yakalandım gitti.

— Öyleyse giy!

— Bir sözün bir sözünü tutmuyor yahu. Hangisini yapayım onu söylesene.

— Sen bilirsin, dedim a!

— Lâstiklerimi giymesem hava bulutlu, yağmurun eli kulağında; giysem, Eyüpsultanın üstü açık, gök mavisi mavi beliriyor.

Bay Sabri nihayet giymemiye karar vererek dörtnala merdiveni indi. Taşlıkta lâstiklerini görünce dayanamadı; ayaklarına geçirip dışarıyı boyladı.

Sokağın köşesinde ikisini de fırlatmış, bağırıyordu:

— Oğlan gelsin, şu karın ağrılarını alsın...

Çocuk, babasının salapurya gibi lâstikleri ellerinde, eve dönerken bay Sabri soluğu tramvay caddesinde aldı. Tramvay mı olur, otobüs mü olur, her ne olursa olsun, birine binip daireye yetişmesi lâzımdı.

Çok beklemeden uzaktan, iki arabalı Şişli-Tünel tramvayı sökün etti. Durağa geldi, durdu. Durak halkı, tatlıya üşüşen sinekler gibi, tramvaya saldırdılar.

Gelgelelim bizim bay Dönmezde de bir kararsızlıktır başladı:

— Acaba birinciye mi binsem, ikinciye mi?.. Birinciye de binilir gibi değil yahu!.. Her nedense millet pahalı şeye fazla rağbet ediyor.. İyi ki bir de lüks mevki yok... Olsa kimbilir ne ibret şey olacak!.. İkinciye bineyim bari... İyi ama oradaki yolcuları da pek gözüm tutmadı... Malûm a tifüs meselesi!.. Haydi yine birinciye bineyim... Fakat...

Derken «çın!..», ziller çekildi, tramvay kalktı. Bizim Dönmezde de şafak attı. Ya Allah, deyip koşan tramvayın arkasından tabanları kaldırdı. Tramvay koşar, o koşar.. Fakat merdivenlerdeki pıtrak gibi insan kalabalığından bir tutamlık yer bulup ta tutunup atlamak kabil değil ki...

Bereket versin, bir yolcu haline acıdı da basamakta yer açtı, bay Sabri de can hevlile atladı, basamağa kondu... Kondu ama polisin düdüğü de ortalığı çınlattı!..

Memur, ceza makbuzunu keserken bizimki düşünüyordu:

—Acaba bütün lira mı versem, ufaklık mı?..

Sermet Muhtar Alus

KİRALIK SAHİFE

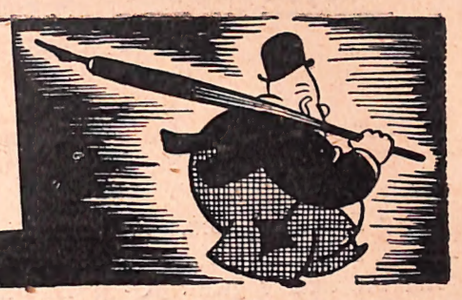

Bu haftanın kiracısı: AKAGÜNDÜZ

Bir Vatmanın Defterinden

— 1 —

... Vatman olacağıma keşke bir araba sürücüsü olsaydım. Arabama doldurduğum eşyanın ne mal olduğunu bilir, hangi sandıkta ne biçim şey var, hangi bohçada ne pırtı var, farkında olur, hepsini kendine göre bir köşeye yerleştirirdim. Amma bu vatmanlık öyle değil...

Kendimi kâh bir gübre arabacısı, kâh bir çöp arabacısı, kâh bir düğünarabacısı, kâh bir cenaze arabacısı sanıyorum...

— 2 —

... Ben neyim?.. Ceketimin iç cebinde muska gibi taşıdığım hüviyet cüzdanımdaki kırmızı mühürlü kayıda bakarsan ben, yani İstanbul Belediyesi, Tramvay idaresi memurlarından Üsküplü 322 tevellütlü Süleyman oğlu Recep, bir tramvay vatmanıyım. Vazifem, tarifeye göre tramvayı kaldırmak, duraklarda durmak, son istasyona varıp dönmek, nöbetim bitince de arabayı depoya çekmek değil mi?..

Ne gezer!.. Ben vatman olduğum kadar bir kapıcı, bir güllâbi, bir çocuk dadısıyım da!..

Anlatayım: Tramvaya girip çıkanların yarısından çoğu kapı düşmanıdır. İlle kapıyı açık bırakırlar. Kapının mavi camında da, sözüm ona, «Kapıyı lûtfen kapayınız» diye bir de rica yazılıdır. İşin aslına bakılırsa bu yazı yolcular için değil de, biz vatmanlar için yazılmıştır!

Gerçe kapı açık kalmış, hava ceryanı olmuş, baylar bayanlar soğuk almışlar, bana vız gelir, tırıs gider. Hastalıktan korkan evinde otursun! Amma mesele Tramvay İdaresinin şerefi meselesi!..

Eğer kapı açık kalırsa içerideki bütün milletin gözü bendedir. Yol boyunca işi gücü bırakır, oturduğu, yahut asıldığı yerden benim halimi, kılığımı kıyafetimi dikiz eder. Dikiz etmekle elbet bir tarafıma nazar değecek değil, istediği kadar baksın. Baksın ama kıyafetimiz aynasız!.. Pabuçlar boyasız.. Pantalon ütüsüz!.. Hele ense traşımız, sakal traşımız gibi ekseriya eskimiştir.

Bu hal, benden çok, idaremizin şerefine ait bir meseledir. İşte o şerefe toz kondurmamak içindir ki arkamdaki kapının kapalı durmasını ister ve yolcuların açık bıraktığı kapıyı bıkmadan, usanmadan kapar dururum!..

— 3 —

... Serde bir de güllâbicilik vardır. Daha doğrusu şamar oğlanlığı!..

Eksik olmasın bizim yolcular on beş kuruş verip bileti aldılar mı sanırlar ki koskoca tramvay babalarının malıdır, onların emirlerine tâbidir. İstedikleri yerde duracak, istedikleri yerde koşacağız!.. Olmadı mı, ensemizden doğru başlarlar homurdanmıya!.. Onları yatıştırmak tabiî bizim vazifemizdir. Aksi takdirde çıngar çıkması muhakkaktır.

«Evet efendim!» deriz «sepet efendim!» deriz. «Hakkınız var efendim!» deriz.. Deriz ama herifçi oğlunun keli bir defa kızmıştır. Başlar bağırıp çağırmaya, ağzını bozmıya!.. O zaman biz de mecbur oluruz sesimizi dikleştirmeye!.. Bu sefer de o açar ağzını, yumar gözünü!..Tramvay idaresinin bütün kusurlarını — sanki kusurları yapan hep bizmişiz gibi! — birer birer yüzümüze çarpar, idareye karşı beslediği hıncı bizden çıkarır...

— 4 —

... Ya çocuk dadılığımıza ne buyurulur?..

Evet, bizim hartada bir de çocuk dadılığı vardır!.. Küçük çocuklar, hele zamane yumurcakları akıllı şeyler!.. Büyükler gibi arabanın içinde iskarça olup birbirine yapışmıya gelemiyorlar. İçleri sıkılıveriyor. basıyorlar yaygarayı!.. Ne hişhişten anlıyorlar, ne pişpişten tabiî anaları da mecbur oluyorlar, yavruları bizim sahanlığa çıkarmıya!..

Dahdahlara bak, amcalara bak derken, velet nihayet başlıyor domuz başımızdan doğru üstümüze ardılmıya!.. Frene mi bakarsın, vitese mi, yoksa elin piçine mi?.. Ama ne halt edecksin, biz de çoluk çocuk babasıyız. Parmak kadar çocuğun lâftan anlamıyacağını biliriz.

İster istemez şöyle başımızı yana çevirir, soğuk bir sırıtma ile dilimizi çıkartırız, yumurcak yaygarayı kessin diye!.. Amma ne çare ki ondan sonra da artık sırnaşmanın arkasını alabilirsen al!.. Bu iltifatımız anasının da hoşuna gittiği için çocuğu büsbütün burnumuza sokarlar...

Dedim a, vatman mıyım, kapıcı mıyım, güllâbi miyim, dadı mıyım, anlıyamadım gitti...

Gelecek hafta: Faruk Nafiz Çamlıbel

BULMACA

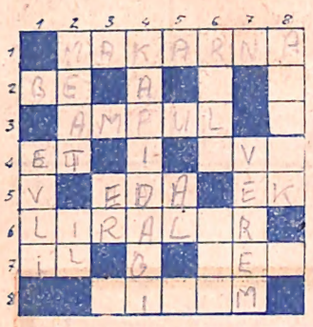

Soldan sağa:

1 — Ekmek karnelerinin (E) harfile aldığımız şey!

2 — Sonuna (te) eklerseniz kaşınırsınız!

3 — Lâmba!

4 — İstanbul Belediyesinin başındaki dertlerden biri! — Fikaranın yolunu şaşırdığı yer.

5 — Tavır. — İlâve.

6 — Bir kaç lira.

7 — Diyar.

8 — Ayaklanma.

Yukarıdan aşağı:

1 — Bekârlık vergisinden kurtulan!

2 — Ölçülü zaman. — Ülke.

3 Asker.

4 — Marmara yarımadalarından biri.

5 — Kırmızı.

6 — Boru gibi yuvarlak. — Bir renk.

7 — En korkunç hastalıklardan biri.

8 — Palavra!

Geçen saymızdaki bulmacanın çözümü:

Soldan sağa:

1 — Polonya. 2 — Ya. 3 — Ramazan. 4 — Aras. 5 — Ateh. Isı. 6 — Nara, zıt. 7 — Azm. 8— At, su.

Yukarıdan aşağı:

1 — Pırlanta. 2 — Ta. 3 — Lemberg. 4 — Hars. 5 — Niza. 6 — Arıza. 7 — Aynasız! 8 — Sıtma.

Günün

En faydalı, en doğru tiyatro ve sinema haberleri **PERDE - SAHNE** memuasındadır.

(Ev kadınına bağlılıktan devam)

götürmüşler!.. Müdiriyete gittim. Bir ahbap komiser vardı, sordu, aradı. Karımın da basılanlar arasında olduğunu anladık. Yalnız, erkeklerden biri kefalet etmiş, muayeneye sevkedilmemiş. Şimdi müdüriyetten geliyorum. Siz bu işlere ne dersiniz?

Ne diyebilirdik? Bunun, teselli tarafı da yoktu.

Harun, kararını vermişti:

— Kaltağı, başımdan atacağım, bunlar, ev kadını değil. Ev kadını olmak, mayalarında yok.

On beş gün sonra, bir iş için Ankaraya gitmiştim. Karpiçte, Haruna rasgeldim. Beni görünce yanıma koştu:

—Hoş geldin. Geleli çok oldu mu?

— Hayır! Dün akşam trenden indim.

— Ben, bir haftadır buradayım.

Birden yüzü buruşmuştu, mahzun mahzun baktı, kulağıma iğildi, bir sır gibi fısıldadı:

YÜZ

güzelliğinin

en büyük sırrı,

kullanılan malzemenin nefasetindedir!

Bu nefaseti :

KANZUK

Lâboratuarlarında hazırlanan:

KREM BALSAMİN,
RUJ BALSAMİN,
PUDRA,
ALLIK,
RİMEL
ve SAÇ EKSİRİN'-de

bulabilirsiniz!

— Bir haftadır buradayım ya, iğne üstünde oturuyorum vallahi! Karıma hasretim. Ev kadınının hali başka!.. İnsanın, yanında bulunması ne nimet! Aman azizim, karılarımızın kadirlerini, kıymetlerini bilelim!

Mahmut Yesari

(Ankaradan devam)

boyuna mektubumu okumaktadır bunun için kısa kesiyorum.»

Biz de Ankara mektubumuzu kısa kesmiye mecbur kalıyoruz. Zira sütunların darlığından fazla lâkırdıya izin yok!. Biraz endazeyi uzattın mı, İstanbullu Amcabeyimizin makası derhal işliyor!.. Hani insanın aklına matbuattaki Ebülmukbil Kemal geliveriyor. Hürriyetten az evvel merhum Ahmet Cevdetin İkdamına yazdığım çiçeklere ait bir yazıdaki (Necmi şeptâp) tâbirini yokedivermişti. Yeni nesil bunları öğrenip ibret ve şükran içinde yaşamalıdır.

Ankaralı amca

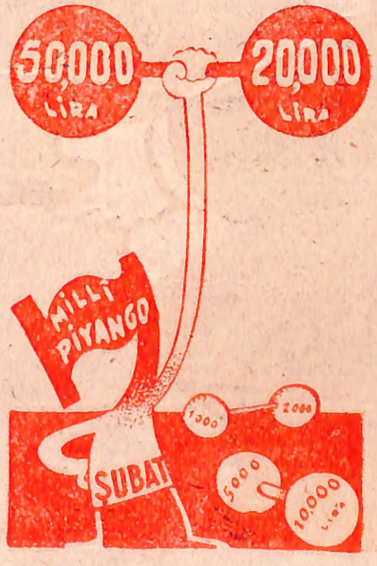

SANAT TAKVİMİ

Maarif Vekilliği, «Sanat takvimi» ismi altında çok güzel bir takvim neşretmiştir.

Kuşe kâğıt üzerine, yazılar hariç, beş renkli olarak basılan «Sanat takvimi» nin her ayı tanınmış ressamlarımızdan birinin renkli bir sanat eseri ile süslüdür. Meselâ 1944 II. ci kânun ayı ressam Osman Hamdi'nin «Arzuhalcı», Şubat ayı Çallı İbrahim'in «Manolyalar», Mart ayı Namık İsmail'in «Ankarada bahar», Nisan ayı ressam Şevket'in «Ayasofya cami kapısı», Mayıs ayı ressam Ruhi'nin «Manzara», Haziran ayı Feyhaman'ın «Çıplak», Temmuz ayı Hoca Ali Rıza'nın «Manzara», Ağustos ayı ressam Hüseyin Zeki paşanın «Ayasofya camisi Hünkâr mahfili», Eylül ayı Halil paşanın «Yelkenliler», I. ci Teşrin ayı Şeker Ahmet paşanın «Karaca», II. ci Teşrin ayı Molla Aşkî'nın «Yıldız sarayı bahçesinden bir görünüş» II. ciKânun ayı Ahmet Ziya Akbulut'un «Beyazıt eski imaret binası» tablolarına ayrılmıştır. Ayrıca her tablonun altında resmi yapan sanatkârın hayat ve sanatı hakkında faydalı ve enteresan malûmat da verilmiştir.

Sanat takvimi, her ayın taksimatlı günleri kullandıktan sonra zımbalı yerlerinden koparılabilecek şekilde tertip ve tanzim edilmiştir. Bu suretle her vazifesi biten ay, nefis bir tablo halinde salonlarımızı süsliyebilecek demektir. Sene sonunda ise takvim sahipleri nefis bir surette basılmış en meşhur ressamların ayrı ayrı on iki tablosuna sahip olacaklar demektir.

Süslü bir karton üzerine yapıştırılan ve Türk baskı tekniğinin parlak bir eseri olan bu değerli takvimin fiatı 250 kuruştur. Bütün yayınevlerinde ve tanınmış kitapçılarda satılmaktadır. Tavsiye ederiz.

Sahibi : Sermet Muhtar ALUS
Neşriyat Müdürü: OSMAN N.
Cumhuriyet Matbaası İstanbul 1944

Amcabey

SİYASÎ MİZAH MECMUASI

Sayı: 62

Haddinden fazla yük alan İstanbul gemisinin «Çabalama kaptan, ben gidemem!» dediğinin resmidir!